

Merci aan de man die het fietsen in Limburg op de kaart zette

[Meer weten ... \(http://www2.limburg.be/Limburg/Start/Meta/footer-folder/Cookiebeheer.html\)](http://www2.limburg.be/Limburg/Start/Meta/footer-folder/Cookiebeheer.html)

dinsdag, 30 april 2024

Koersminnend Vlaanderen was het afgelopen voorjaar in de ban van "Merci Rik", een slogan die tijdens de voorjaarsklassiekers guerrillagewijs verscheen. Maar wie is Rik? "Henri L'Allemand, Rik voor de vrienden, is de grondlegger van het fietstoerisme in Limburg en inspireerde de afdeling Erfgoed tot een vernieuwend erfgoedproject van de provincie Limburg", onthult Igor Philtjens, gedeputeerde van Erfgoed en Toerisme, de identiteit van Rik.

Merci Rik?

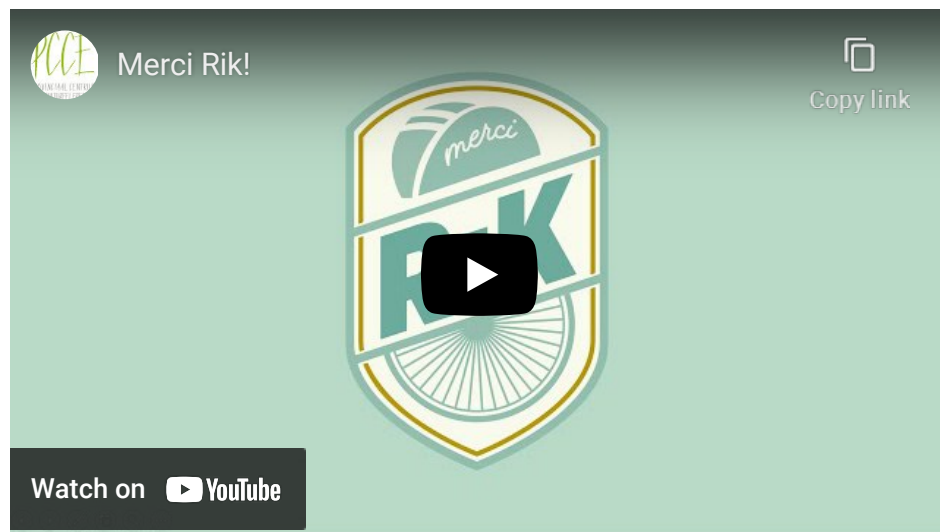
Rik is de roepnaam van Henri L'Allemand, een man die na wat omzwervingen aan het einde van de 19de eeuw in Hasselt belandde. Hij werkte er in een apotheek, maar zijn hart ging uit naar de fiets. Rik werd een spilfiguur van het Hasseltse wielerveen. Op 2 mei 1892 richtte hij mee de Véloce Club Hasseltois op, de eerste wielervereniging in de provincie. Rik werd gekozen als eerste voorzitter. De fietsclub organiseerde al snel eigen wielervedstrijden, hield zich bezig met fietstoerisme en organiseerde het eerste fietserscongres in Limburg. Een jaar later stichtte hij met de Hasseltse Veloce Club ook een fietsersorganisatie voor heel Limburg, de Fédération Vélocipédique Limbourgeoise. Die moest het tot dan toe beperkte wielerveen in de provincie versterken. 131 jaar later weten we dat dat gelukt is.

"In 1892 maakte Rik een meerdaagse fietstocht door heel Limburg. Het uitgebreide verslag over de eerste ronde van Limburg dat hij daarover schreef, publiceerde hij in 1893 als En Campine, onder het pseudoniem Rik L'All. De lovende reacties op En Campine vestigden zijn naam in de bloeiende Belgische fietserswereld. Zijn reisverslag werd zelfs opgepikt door de Franse sportkrant Le Vélo, dé internationale referentie in de fiets- en wielerveen van die tijd, die het in feuilletonvorm 20 dagen op de cover publiceerde", verduidelijkt gedeputeerde Igor Philtjens. "Van 26 februari tot 17 maart 1894 leest een internationaal publiek over de pracht en praal van fietsen in Limburg, maar ook over het erfgoed, de landschappen en de mensen die hij ontmoet. Het is Riks tekst die voor de provinciale afdeling Erfgoed het vertrekpunt van het project vormt. Wanneer je de tekst van Rik confronteert met het hedendaagse landschap, krijg je ook een goed beeld van de socio-economische ontwikkeling die onze provincie sindsdien doormaakte."

Campagne

Gedeputeerde Igor Philtjens: "Rik" startte met een guerrilla-achtige aanpak: tijdens de voorjaarsklassiekers verscheen eerst zijn naam, later 'Merci Rik' op de grond gekalkt op het parcours van 16 verschillende koersen van de Omloop, over Milaan-San Remo en Parijs-Roubaix tot Luik-Bastenaken-Luik. Dit werd versterkt door twee instagrampagina's merci.rik en margotzoektrik die met hun berichten en stories tienduizenden views genereerden.

In een volgende fase stond het citaat "Ik wil weer op mijn fiets springen, er vaart in brengen en me baden in frisse lucht." uit Riks reisverslag En Campine neergeschreven op bussen in en rond Hasselt. Daarna verschenen op billboards van Bree tot Sint-Truiden verschillende tekstfragmenten uit En Campine. Die citaten hadden telkens betrekking op de locaties waar ze hingen, en waar Rik tijdens zijn fietstocht gepasseerd was. Wie de lijnen op de billboards correct bij elkaar puzzelde, kreeg trouwens de contouren van de provincie Limburg te zien. Bijkomend kregen 42 willekeurige Limburgers, één in elke gemeente, een brief van Rik toegestuurd én werd op evenveel plaatsen in de provincie 'Merci Rik' op de grond gekalkt. Op die manier werd ook een tipje van de sluier gelicht door de link met Limburg steeds duidelijker aan te halen," legt gedeputeerde Philtjens verder uit.

Interactief platform

De website [www.mercirik.be \(https://www.mercirik.be\)](https://www.mercirik.be) wordt de draaischijf van het hele project. Op een interactieve kaartmodule zie je de route die Rik al fietsend aflegde, maar zie je ook wat hij gemist heeft. Welke gemeenten bezocht hij tijdens zijn meerdaagse fietstocht en welke niet? Ook het volledige reisverslag, info over fietsen en wielrennen in de 19de eeuw krijgt een plaats op de website.

"We roepen iedereen op om foto's samen met een persoonlijk verhaal in te sturen van onbekende, onontdekte en niet evidente plaatsen in Limburg waar Rik had moeten passeren", legt gedeputeerde Igor Philtjens uit. "Dat is een heel persoonlijke insteek, die betrokkenheid creëert, gemeenschapsversterkend werkt en toont hoe mensen vroeger en nu naar erfgoed kijken. Via participatie krijgen de Limburgers de kans om hun verhalen en erfgoedplekken te delen. Via nieuwe Rik-routes kunnen fietsers op termijn kennismaken met die unieke plekken. Op die manier kunnen we op termijn een extra laag aan ons eigen fietsroutenetwerk toevoegen, m.n. plekken versterkt met persoonlijke verhalen die de Limburgers zelf de moeite waard vinden om even bij stil te staan."

Het is niet het eerste participatieve project dat de afdeling Erfgoed van de provincie Limburg op poten zet. "Dat is niet onlogisch, een groot stuk van ons erfgoed berust in de hoofden van de Limburgers. Erfgoed wordt vaak gezien als iets tastbaars, maar dat is het zeker niet altijd. We moeten daarom blijven bijleren uit de kennis van de voorgaande generaties. Niet alleen om ons bestaand erfgoed beter te leren kennen, maar ook en vooral om geen onontdekt erfgoed verloren te laten gaan", gaat gedeputeerde Igor Philtjens verder.

Fotowedstrijd en meer

Om deze oproep kracht bij te zetten, is er ook een fotowedstrijd. "Met zijn keuze voor Limburg, week Rik af van de platgetreden paden. We dagen de Limburgers uit om hun eigen provincie met andere (verwonderde) ogen te bekijken en daar zelf een participatieve rol in te spelen, om zelf even af te wijken van de geijkte paden en nieuwe dingen te gaan ontdekken. Het zijn die onbekende, onontdekte en niet evidente plaatsen in Limburg waar Rik had moeten passeren tijdens zijn fietstocht. We willen een netwerk van Rik-plekken creëren, waar erfgoed in de meest brede betekenis van het woord centraal staat. Plaatsen waar fietsers en wandelaars even blijven stilstaan, omdat er een verhaal bij hoort", legt gedeputeerde Igor Philtjens uit. "Limburgers zijn trots op de kleine 'geheime' plekken in hun omgeving, plekken die door hun verhalen een nieuwe of diepere betekenis gaan krijgen. Nog tot en met 21 juli krijgen de Limburgers de kans om de foto's van hun bijzonder plekje, met het bijhorende verhaal, in te sturen. De 42 winnende foto's van de fotowedstrijd zullen een plaats krijgen naast het parcours van het EK Wielrennen."

Staan nog op stapel: een streetart werk dat vanaf het parcours van het EK Wielrennen zichtbaar is, een historisch boek met de vertaalde uitgave van En Campine als vertrekpunt, een theatervoorstelling, een atypisch RIK-routesboek met de Limburgers als gids en een educatief pakket dat klassen uit de derde graad lager onderwijs zal aansporen om op ontdekking te gaan naar het onroerend erfgoed in de buurt.

Fietsparadijs Limburg

De erfenis van Rik? Die is misschien groter dan we denken. Heeft Riks ronde door Limburg Géo Lefèvre mee geïnspireerd bij het bedenken van de Tour de France in 1902? We zullen het nooit weten maar het is wel een prikkelende gedachte.

Wat we wél weten is, is dat meer dan honderd jaar na zijn trip, Riks reisverslag En Campine een helder, en soms ook verdwenen, beeld van de mooie en minder mooie kanten van Limburg aan het eind van de 19de eeuw schetst. Met aandacht voor de landschappen, het onroerend erfgoed en de mensen.

Rik leert ons drie zaken: cultuurlandschappen veranderen en erfgoed en persoonlijke verhalen hierover doen regio's voortleven. Maar vooral: verwondering ligt vaak gewoon om de hoek. Deze drie elementen neemt het Rik-project mee.

"Rik is een pionier, een onbewuste held. Zijn fietsidee blijft voortleven, zowel in de koers als in het fietstoerisme, zonder dat hij hier ooit naar streefde. Daarom zeggen we graag 'merci' aan de man die het fietsen in Limburg op de kaart zette en misschien ver daarbuiten. In een van zijn verslagen roemt hij Limburg zelfs als 'een paradijs voor fietsers'. Waar hebben we dat nog gehoord? Merci, Rik!", besluit gedeputeerde Igor Philtjens.